

Ткаченко С.Є., к.е.н., доцент
Державний біотехнологічний університет, Харків, Україна

Роль інноваційної діяльності в сучасній економічній системі

На сучасному етапі розвитку світової економіки очевидною є тенденція переходу від індустріального типу економіки до постіндустріального або, як її ще називають, інноваційної економіки, що базується на використанні інформаційних, наукомістких технологій, а також результатів інтелектуальної діяльності.

Світові фінансові кризи кінця ХХ - початку ХХІ ст. зумовили необхідність по-новому поглянути на чинну систему економічних відносин між суб'єктами світогосподарських зв'язків.

Турбулентність економіки та "нова нормальність", що були зумовлені коронакризою, поглибили проблему пошуку нових джерел розвитку та забезпечення економічної безпеки національних економік і світової економіки в цілому.

Тренди розвитку економічних систем розвинених економік та великих економік світу, що розвиваються, дедалі більшою мірою орієнтовані на розвиток і застосування інтелектуальних ресурсів, таких як високоризикований, венчурний капітал, інноваційні кластери, інноваційне підприємництво тощо, які є факторами сталого, збалансованого розвитку національних економік і світового господарства загалом. У сукупності це забезпечує сталий розвиток економіки та її вдосконалення [1].

Аналіз світової практики інноваційного розвитку обумовлений зростанням конкуренції між інноваційно-орієнтованими підприємствами, що, своєю чергою, посилює невизначеність конкурентного простору та посилює ризики інноваційного підприємництва, у тому числі на системному рівні. Аналіз практики розвинених країн свідчить про стійку тенденцію збільшення ролі знань, освіти та технологій в економіці, що призводить до підвищення їхньої конкурентоспроможності, а також до поліпшення економічних, технічних та інших показників [2].

Економічні системи країн з розвинутою економікою вже довгі роки орієнтовані на інноваційне підприємництво, створення інноваційних структур, комерціалізацію результатів НДДКР. Сучасні виробничі технології та міжнародний ринок є дуже динамічними, що безпосередньо відбивається на національних економічних системах. Національні системи, виходячи з внутрішньої специфіки, по-різному реагують на впливи зовнішнього середовища. Зазвичай реакція економічних систем на зміни зовнішніх обставин відбивається на багатьох факторах [2]. Іншими словами, зміни більшою чи меншою мірою зачіпають багато її параметрів, і зовнішня динаміка призводить до трансформації внутрішньої життєдіяльності системного економічного організму.

Нині розвиток економіки із застосуванням інновацій стає найбільш важливим для соціально-економічного розвитку країн. Неважко помітити, що

багато країн, таких як США, Японія, Китай та інші, забезпечили зростання своєї економіки за рахунок розроблення та впровадження інновацій.

Наразі важко уявити розвиток без допомоги науки, адже вона дає змогу збільшити потенціал компанії, прискорити її розвиток і багато іншого.

Нові технології є важливим логічним кроком у розвитку електроніки та інших високотехнологічних галузей промисловості та в інших сферах економіки: розвивають наші уявлення і знання про навколишній світ, і в цьому полягає головне призначення нових технологій, що сприяє пошуку нових можливостей задоволення реальних потреб суспільств.

Інновації є складним економічним та організаційно-технологічним процесом, що спирається на використання двох видів потенціалу - наукового (новітніх технологій і техніки) та інтелектуального, пов'язаного зі здатністю впроваджувати інновації на всіх стадіях відтворювальної діяльності організацій. Інвестиційне забезпечення виступає одним із важливих елементів цього процесу. Це має прояв у раціональному використанні грошових коштів. Тому залучення інвестицій з різних сфер і від різних джерел значно знижує ризики і призводить до ефективного розвитку діяльності з інноваціями.

Сучасний розвиток інноваційної економіки характеризується швидким темпом змін, постійними технологічними вдосконаленнями і введенням на ринок нових продуктів і послуг. Інноваційна економіка базується на знаннях, технологіях та інноваційних процесах, що дозволяє компаніям створювати нові продукти та послуги, які мають задовольняти потреби споживачів [3].

Основними факторами, які мають сприяти розвитку інноваційної економіки, на наш погляд, є:

1. Розвиток інформаційних технологій, що дозволить компаніям швидко і ефективно обмінюватися інформацією та має сприяти збільшенню продуктивності праці.

2. Наявність кваліфікованих кадрів - компанії повинні мати доступ до кваліфікованих спеціалістів, які можуть створювати нові технології та продукти.

3. Фінансування інновацій - компанії повинні мати доступ до фінансових ресурсів для розробки та впровадження нових продуктів та технологій.

4. Сприятливе законодавство - держава повинна створити сприятливе законодавство для розвитку інноваційної економіки, зокрема, забезпечити захист інтелектуальної власності та підтримку інноваційних підприємств.

5. Міжнародна співпраця - компанії повинні мати можливість співпрацювати з іншими країнами для обміну знаннями та технологіями.

У цілому, інноваційна економіка є ключовим фактором розвитку сучасного світу, що дозволяє компаніям ставати більш конкурентоспроможними та забезпечити стійке економічне зростання [3].

Також для успішного розвитку інноваційної економіки важливим є державне регулювання інноваційних процесів. Існує необхідність координації діяльності учасників цього процесу, використовуючи всі можливі важелі, такі як збільшення частки приватних інвестицій, зниження кредитних ставок, підтримка інноваційного підприємництва в промисловості тощо.

Інноваційна економіка - це економіка майбутнього. Розроблення та реалізація інноваційної політики і формування інноваційної економіки мають бути найважливішою невід'ємною складовою частиною довгострокового соціально-економічного розвитку країни.

Запозичення зарубіжного досвіду інноваційного підприємництва є важливим чинником економічного зростання підприємств і національної економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Копитко М.І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.; 2. Мироненко О. Інтелектуалізація економіки як фактор інноваційного розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світова економіка. 2019. № 23. С. 43–48; 3. Ткаченко С.Є. Перспективи розвитку цифрової економіки у глобальному просторі. “Економічні горизонти” №2 (24) 2023 [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(24\).2023.281234](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(24).2023.281234).

Ушакова Н.Г., канд. екон. наук, професор
Величко К.Ю., канд. екон. наук, доцент,
Губська Т.В., здобувач вищої освіти
Державний біотехнологічний університет, Україна

Вплив інноваційних технологій на розширення експортних можливостей підприємства

Використання інноваційних підходів стає ключовим елементом успіху в постіндустріальному суспільстві, дозволяючи підприємствам не лише залишатися на у конкурентному середовищі, але й активно розвиватися та впроваджувати нові можливості для забезпечення стабільного зростання. Провідні країни щороку збільшують фінансування інновацій. Відповідно до Глобального інноваційного рейтингу 2023 у Швейцарія залишається світовим лідером з інновацій та є лідером за такими показниками, як: витратами на програмне забезпечення, високотехнологічне виробництво та експорт. Повідні позиції займають Швеція, Великобританія, США, Сінгапур [1].

Ефективна стратегія інновацій сприяє зростанню обсягів експорту. Саме новаторські підходи дозволяють підприємствам займати більш сильну позицію на міжнародних ринках та конкурувати ефективніше завдяки унікальним пропозиціям та перевагам, що приносить інноваційна продукція або послуги, тобто існує прямий зв'язок між експортом та інноваціями.

Глобалізація економіки та швидкі темпи економічних змін вимагають від підприємств, які діють на міжнародному ринку, постійної уваги до свого рівня конкурентоспроможності. Це означає, що підприємствам необхідно активно підтримувати та розвивати свій експортний потенціал. Саме експортний